

Av Petter Vatn

Norge har i alle år benyttet pengepolitikken til å stimulere sentralisering av privat og offentlig virksomhet til Oslofjord regionen. Prinsippet er det samme som vestlige land bruker som motkonjunkturpolitikk i finanskrisen. Kunnskapsløshet hos distriktsbefolkningen kan være årsaken til at denne utviklingen fortsetter å forsterke seg. Den britiske økonomen John Maynard Keynes formulerte en teori som litt forenklet sier at det offentlige kan påvirke den innenlandske etterspørselen etter varer og tjenester ved å øke offentlige utgifter i form av økte investeringer og økt offentlig etterspørsel etter varer og tjenester. På grunn av en positiv multiplikatoreffekt vil dette bidra til en selvforsterkende vekst i økonomien. Keynes teori har fått fornyet aktualitet i forbindelse med den pågående finanskrisen. Så å si alle nasjoner har brukt offentlige stimuleringspakker for å få fart på økonomien. Det geniale med Keynes teorier er at de kan brukes av offentlige myndigheter til å styre samfunnsutviklingen i en ønsket retning. Ved å øke offentlig pengebruk kan man stimulere til økonomisk vekst. Ved å redusere offentlig pengebruk kan man redusere den økonomiske veksten (noe som er aktuelt når en økonomi er i ferd med å "overopphetes"). Om myndighetene ønsker å styre den regionale utviklingen innenfor et lands grenser kan man stimulere til vekst i et område ved å øke offentlig pengebruk, mens man kan bremse utviklingen i andre områder ved å redusere den offentlige pengebruken. I et land som Norge, som kanskje har verdens største offentlige sektor (relativt i forhold til folketall og økonomiens størrelse) vil myndighetenes styring av økonomien over sine budsjetter være særdeles effektivt.

Ved å sentralisere det meste av statlig virksomhet og statlige investeringer til ett geografisk område, Oslo, sentraliserer man samtidig den statlige pengestrømmen. Når privatpersoner og bedrifter betaler skatt tar vi penger ut av økonomien. Disse pengene kunne alternativt ha blitt brukt til etterspørsel av varer og tjenester lokalt. I stedet overlates disse pengene – skattepengene – til staten, som i sin tur pløyer pengene tilbake i den norske økonomien gjennom sitt forbruk over statsbudsjettet. Siden pengestrømmen er sentralisert vil det gi en sterk stimulering av økonomien i og rundt Oslo. For skattebetalerne i f.eks Namsos vil det ha en motsatt effekt; når de betaler inn skattepenger blir pengene tatt ut av den lokale økonomien. Bare den andelen av skattepengene som staten forbruker i Namsos kommer tilbake til den lokale økonomien. Om statens pengestrøm til Namsos er mindre enn det som er innbetalt av skatter og avgifter vil det virke som et negativt stimuli som vil holde tilbake økonomien. Når vi vet at over 70 % av statsbudsjettet blir forbrukt rundt Oslofjorden til drift av statlige institusjoner og investeringer, gir det en sterkt konkurransevridende effekt. Dette har gitt en voldsom kapitaloppbygging i Oslo. Regionen har nytt godt av synergieffekten av at politisk makt og økonomisk makt blir stadig tettere samlet geografisk. For å rettferdiggjøre sine handlinger sender staten en liten del av skattepengene tilbake til distriktene, men de passer på å gi pengene benevnelsen "subsidiar" eller "distriktsstøtte". Keynes multiplikator vil føre til en kontinuerlig vekst i privat sektor som overgår resten av landet som en følge av den offentlige pengestrømmen. Investeringskapitalen i hele landet vil søke dit den får høyest avkastning, noe

Dårlige økonomikunnskaper i distriktene

Skrive av Petter Vatn

laurdag 06. februar 2010 09:33

som ofte blir der staten kunstig stimulerer økonomiens vekst. Økonomisk vekst i privat sektor og økning i antall statlige arbeidsplasser (20 000 nye statlige arbeidsplasser i Oslo i forrige stortingsperiode) gir regionen en sterk vekst i folketallet. Multiplikatoren skaper en vekst som går på bekostning av resten av landet. Hva gjør så resten av landet for å rette opp i denne svært uheldige og konkurransevridende situasjonen?